

Brieven uit Andalusië

Colofon

ISBN: 978 90 8954 610 4

1e druk 2014

© 2014, W.K. de Klerk

Exemplaren zijn te bestellen via de boekhandel
of rechtstreeks bij de uitgeverij:

Uitgeverij Elikser

Ossekop 4

8911 LE Leeuwarden

www.elikser.nl

Vormgeving omslag en binnenwerk: Evelien Veenstra

Niets uit deze uitgave mag worden veeleelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

Brieven uit Andalusië

W.K. de Klerk

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	7
2.	Voorbereiding	13
3.	Makelaars en aannemers	21
4.	Landslieden	31
5.	Open huis en een Duits intermezzo	35
6.	Inburgeren	41
7.	Infrastructuur	49
8.	Ervaren verkopers gevraagd	57
9.	Een Hollandse handreiking	63
10.	Kentekenmisère	67
11.	Buitenlanders in Andalusië en wat belastinginformatie	73
12.	Een intermezzo: onze gemeente Benalmádena	81
13.	Verkeer en politie	87
14.	Serviceclubs in Spanje en hun politiek	93
15.	De leuke dingen in en van Andalusië	101
16.	Verblijfsvergunningen	111
17.	Banken, postkantoren en restaurants	119
18.	Verzekeringen	127
19.	Gestorias en eigen verantwoordelijkheid	133
20.	Epiloog	139
21.	Addendum	146
22.	De auteur	151

Stierengevechten in Spanje staan ter discussie.
H.K.H. Koningin Sofia is 'not amused' over dit volksspel.
Maar er staat meer ter discussie dan stierenvechten alleen.

1. Inleiding

Buenos dias, señores.

Er zijn en worden nog steeds veel verhalen over Spanje verteld en geschreven. Van sterke verhalen via allerlei interessante financiële of fiscale mogelijkheden tot de schilderachtige reis- en natuurverslagen. Maar is dat alles? Neen, er ontbreekt iets.

De realiteit van het bestaan.

Daarom heb ik gemeend eens de keerzijde van de medaille op te schrijven, toen ik ontdekte dat veel Nederlanders hier volkomen onvoorbereid denken te kunnen neerstrijken.

Het tv-programma 'Ik vertrek' was voor mij mede een aanleiding om een en ander eens te noteren en onze persoonlijke ervaringen in de vorm van correspondentie met familie en vrienden te verwerken. Uiteraard kreeg ik reacties, soms telefonisch of per e-mail. Die heb ik ook verwoord in briefstijl. Alle brieven betreffen de periode van 2000 tot en met 2013.

Ik heb mijn ogen goed de kost gegeven en veel gesprekken gevoerd met Spanjaarden. Daar leert een mens van en het geeft uiteindelijk begrip voor een bepaalde situatie.

Dat Spanje nu in een diepe economische crisis zit, zoals de meeste landen in Europa, weet u al uit de media en wellicht door persoonlijke ervaringen.

Maar naast de bekende oorzaken als banken en overbetaalde managers met hun bonuscultuur, die meer aan zichzelf dachten dan aan de ondernemingen waar zij verantwoordelijk voor waren, waar ik overigens niet nader op in wil gaan, bestaat er ook zoiets als volksaard en karakter. En daar gaat dit boek over.

Uiteraard zal dit leiden tot vragen. Daarom van mij een welgemeend advies:

“Bezint eer gij begint.”

Mag ik me nu even voorstellen? Dat lijkt mij wel zo beleefd.

Mijn Nederlandse initialen zijn: W.K. Omdat die twee letters ook mijn paraaf vormden, werd ik vroeger in de wandelgangen ook wel ‘WK’ genoemd. Ik zal deze naam (initialen) dan ook gebruiken in dit boek.

Drieëntachtig jaar geleden werd ik in Nederland geboren. Mijn vrouw Han (ook een vooroorlogs kind) en ik hebben samen drie kinderen en drie kleinkinderen. Wij zijn pas ná mijn pensionering naar Spanje geëmigreerd.

In het Spaans luiden mijn voornamen: Guillermo Carlos. De dubbele l spreekt men uit als ‘lj’. Het is een algemeen Spaans gebruik om iedereen bij zijn of haar voornaam te noemen. Liefst twee, want ‘er zijn meer hondjes die “Fikkie” heten’, ook in Spanje.

Een achternaam of familienaam wordt zelden gebruikt. Slechts bij formele gelegenheden en in officiële stukken. Overigens wordt hier als tweede achternaam van een persoon altijd de meisjesnaam van de moeder gegeven. Logisch, want dat is het enige bewijs dat het kind door die moeder op de wereld is gekomen. In Nederland is dat duidelijk anders. Omdat ik een Nederlandse geboortenaam heb, bestaat mijn officiële Spaanse registratie uit mijn volledige officiële doopnaam, waarmee ik dan ook altijd aangesproken word. Ik heb ook een Spaans burgerservicenummer (BSN), dat in Spanje NIF heet. Dat staat voor numero de identificación fiscal. Hoe kom je nu aan zo’n

Spaans BSN? Wel, dat ontvang je als je een huis koopt in Spanje of als men zich daar vestigt. Logisch, hè?

Aangezien wij na mijn pensionering in 1996 in een warmer klimaat wilden gaan wonen, kochten wij na de nodige voorbereidingen in 1998 een tweede huis in Zuid-Spanje.

De afgelopen periode van vijftien jaar was leerzaam en bepalend voor de sfeer in Spanje, want dat land is, als relatief jong lid van de Europese Gemeenschap, ‘on the move’, zoals dat heet.

De veranderingen zijn merkbaar. Niet alle veranderen zijn overigens verbeteringen en zij gaan niet allemaal van een leien dakje.

De rode draad in deze brieven betreft vijf adviezen om in acht te nemen bij verblijf in Spanje, namelijk:

1. Bereid u goed voor en vraag uzelf steeds weer af: waarom?
 2. Geloof niet direct alle sterke verhalen, maar bezie de dingen om u heen en trek dan pas uw conclusie.
 3. Vraag bij officiële instanties en controleer ook bij overheidsinstanties wat u moet weten vooraleert u handelt
 4. Zorg voor een echte en betrouwbare Spaanse accountant (gestor).
 5. Pas u aan aan uw nieuwe woonomstandigheden.
- Want: “Het kan verkeren”, zei Bredero eens.

Om dan maar met de eerste ‘wijze les’ te beginnen:

Spanje bestaat uit zeventien autonome regio’s (min of meer federale staten). Deze structuur is gerealiseerd na de val van dictator Franco. Er heerst centrale leiding vanuit de hoofdstad

Madrid, maar dat wil niet zeggen dat wat in de autonome staat Catalunya (Barcelona en omgeving) niet of wel mag of gewoon is, ook automatisch geldt voor de autonome staat Andalusië (Málaga, Marbella en omgeving). Ervaringen van buitenlanders met Spanjaarden in de ene regio hoeven daarom niet gelijk te zijn aan die van hen in een andere regio.

Barcelona bijvoorbeeld is veel meer ‘Europees’ ingesteld dan Andalusië. Barcelona is niet voor niets de economische poort van Spanje. Andalusië, dat 1200 kilometer zuidelijker ligt en tevens de grootste autonome staat is, heeft meer ‘Noord-Afrikaanse’ of ‘subtropische’ karaktertrekken dan men zou vermoeden, ondanks zijn enorme inkomsten dankzij het klimaattoerisme en zijn geografische ligging ten opzichte van Afrika.

Mijn ervaringen en conclusies hebben dus betrekking op ‘Andalucia’, zodat het geen wet van Meden en Perzen is dat die ook valide zijn voor andere staten in Spanje.

Andalusië heeft een prachtig klimaat met zijn ruim driehonderd dagen zonneschijn per jaar. Dat was dan ook de reden van ons besluit om naar Andalusië te verhuizen. Maar verhuizen, emigreren dus, is wezenlijk iets anders dan even lekker op vakantie gaan.

Overigens is de laatste jaren duidelijk een klimaatverandering merkbaar. In de winter moet nu toch worden bijgestookt, en als het regent in november en februari, komt het water met bakken of scheepsladingen uit de hemel.

Veel leesplezier.

WK

Deze prachtige meren zijn de waterreservoirs van Spanje.

Hij staat toch wel goed op de handrem en in de eerste versnelling?

Dit beeld van een 'toro' zagen wij voor het eerst in de omgeving van Burgos in Noord-Spanje. Vanaf dat moment werd deze prachtige stier ons 'welkom' in Spanje. Het tweede jaar dat wij terugkeerden van een vakantie in Nederland, zei mijn vrouw: "Wij zijn weer thuis." Ook op een berg in Fuengirola staat zo'n prachtig dier. Het interessante is dat het altijd lijkt of hij ook naar jou kijkt, van welke hoek je er ook naar kijkt.

Dit metalen beeld is de reclame van sherry uit Jerez. Het toont de stier steeds volledig, vanuit welke hoek je het ook ziet. Werkelijk een prachtig stukje metaalnijverheid. U ziet het op veel plaatsen in Spanje. De grond waarop deze stier staat, is eigendom van de houder en eigenaar van het merk sherry, die kans heeft gezien om overal in Spanje het bestemmingsplan te laten wijzigen en voor 'eeuwig' vast te leggen, zodat men later aan die grond nooit een andere bestemming kan geven zonder toestemming van de eigenaar.

2. Voorbereiding

Beste John,

Zoals je weet, was het altijd al mijn wens om direct na mijn pensionering naar een warmer klimaat te verhuizen, maar door een paar belangrijke nevenfuncties kwam het er niet direct van. Toch hadden wij al wel een paar voorbereidingen getroffen.

Mede vanwege jouw verzoek zal ik in chronologische volgorde een compleet verslag geven, opdat jij, maar ook ik, later delen ervan kunnen doorvertellen of schrijven aan andere familieleden en vrienden.

De eerste vraag diende zich aan: Waar willen we naartoe en waarom? Gaan we geografisch bezien naar beneden? Tussen of boven de keerkringen? Ach, het barstte van goedbedoelde adviezen van familie en vrienden, die het allemaal wel wisten. Dus Zuid-Afrika en West-Indië, maar ook Californië en Malta kwamen op tafel en werden aanbevolen. We kwamen uiteindelijk uit op het Middellandse Zeegebied, en dus boven de keerkringen.

Uitgaande van het feit dat ik de pensioengerechtigde leeftijd al was gepasseerd, viel de keus uiteindelijk toch op Spanje, en zelfs Zuid-Spanje. Weet je waarom?

1. Het land is en blijft bereikbaar met de auto, met de trein en zelfs binnen drie uur met het vliegtuig. Dat geldt niet alleen voor ons, maar zeker ook voor de achterblijvers.

2. Zuid-Spanje heeft ruim driehonderd dagen zon en is gemiddeld circa 25°C. Dus die warmte is dichterbij dan men denkt. Het klimaat is ideaal.

Het land is ‘baje groot’ en er zijn heel wat mogelijkheden. De oostkust nabij Barcelona viel vrij snel af. Het barst er van de Nederlanders

en als je die wilt zien, moet je in Nederland blijven, vind ik; dan heb je de keus uit zo'n zestien miljoen. Bovendien kan het aan die oostkust ook verschrikkelijk koud zijn, regenen en zelfs sneeuwen. En dat hoeft nu ook weer niet, want dat stond niet op ons wensenlijstje. Iets lager aan die kust idem dito.

Het enige pluspunt aan die Costa's is wel de aanwezigheid van Nederlandse artsen en sommige specialisten, zodat je een eventueel taalprobleem aardig kunt omzeilen. Of die zorgkosten) steeds vergoed zullen blijven door de diverse zorgverzekeraars in Nederland, waag ik te betwijfelen.*

De Nederlandse medici hebben een hoger tarief dan hun Spaanse collegae. De laatsten zouden overigens best iets meer mogen krijgen, want zij zijn in feite net zo goed gekwalificeerd.

Aangezien ik nogal wat ervaring had in het zuiden, Andalusië (tussen Almeria en Gibraltar), want daar kwam ik redelijk veel in mijn actieve periode, hebben we daar wat vakanties besteed aan 'uitkijken en de sfeer proeven'.

Voorafgaande aan enig serieus besluit, vroegen wij ons af: waarom? Want het besluit krijgt waarde en diepgang als de argumentatie goed is dan wel acceptabel voor de gesprekspartner(s).

Natuurlijk realiseerden wij ons dat het verstandig zou zijn om in Holland alvast Spaans te leren. Dat lukte, maar het kostte enige moeite. Door die taal in Holland te leren, praktiseer je te weinig in huis en helemaal niet op straat of bij Albert Heijn. Als je in je actieve leven veel Engels gesproken hebt, denk je in die taal en reageer je daar automatisch in. De weg van de minste weerstand is dus Engels.

Een onderwerp van geheel andere, maar niet onbelangrijke aard, is dat ik op advies van mijn accountant eerst contact heb opgenomen met de Belastingdienst in mijn belastingdistrict. Die verwees

*mij door naar Heerlen, om daar onze plannen uit te leggen en belastingvrijdom in Holland te bewerkstelligen. Want emigreren naar het buitenland betekent uiteraard ook dat je daar belastingplichtig wordt. Spanje is in dat opzicht een sympathiek**) land. Maar in beide landen betalen, is dubbel en uiteraard niet de bedoeling.*

Waar je woont, betaal je. Logisch, hè? Dat is ook het uitgangspunt van de Nederlandse belastingwetgeving. Er is echter een uitzondering: dat zijn de overheidsdienaren – de ambtenaren – die ressorteren onder het ABP-pensioenfonds. Die blijven na hun pensionering belastingplichtig in het land waar men in dienst was, wat hun ABP-pensioendeel betreft. Zo komt dan toch nog wat aan hen besteed belastinggeld terug in de schatkist.

Onze aanvraag, keurig begeleid door mijn accountant, raakte echter zoek in Heerlen en het kostte ons ruim anderhalf jaar en veel telefoontjes om alsnog die toestemming te verkrijgen. Maar Nederland is niet het enige land waar weleens iets mis kan gaan.

Terug naar ‘Andalucia’, de regio waarvoor wij hadden gekozen. We huurden voor ongeveer zes weken een stenen vakantiebungalow. Wij wilden ervaren hoe het leven zou zijn als je daar woonde. Daarom verbleven we niet in een hotel, maar we deden gewoon boodschappen, we kookten zelf, enzovoort, enzovoort.

In diezelfde tijd besteedden wij onze aandacht aan de vragen: Waar in Andalusië? En ... in welk soort of type woning? Want daarin bestonden heel wat variaties.

Na lang zoeken, vonden we wat: Calahonda, een klein dorp, tevens urbanisatieonderdeel (Vereniging van Eigenaren) van de uitgestrekte gemeente ‘Mijas Costa’. Het huis werd een ‘adosado’ (geschakeld aan burens). Het had drie slaapkamers, twee badkamers en ook een apart gastenverblijf met slaapkamer, badkamer en keukentje, liggend aan de gemeenschappelijke tuin met zwembad. Mooier kon het

niet. Ons nieuwe huis had echter geen garage en lag aan een doorgaande weg die in noordelijke richting na een kleine kilometer in de bergen verdween. Naar beneden gezien, het zuiden dus, richting zee, lag op circa 750 meter een aardig winkelcentrum. Er tegenover, aan de overkant van de aangrenzende drukke provinciale weg, lag het strand.

Dat alles op slechts 55 kilometer van Gibraltar en evenzeveel kilometers van het vliegveld Málaga.

In 1998 kochten we dat huis en we meldden dat aan de Belastingdienst. Uiteraard wilden wij ons Nederlandse huis verkopen en we kochten alvast een recreatiebungalow in Voorthuizen. Dat was dan bedoeld als vakantiewoning voor het geval dat wij in Nederland op vakantie of familiebezoek zouden komen.

Een tijdelijke financiering van ons Spaanse huis (min of meer bedoeld als overgangskrediet) leverde het eerste vraagteken op. Toen wij besloten hadden dat huis te kopen en bij de bank waar wij al een rekening hadden geopend over een hypotheek spraken van circa 25% van de aankoop prijs, was men ons direct ter wille en vloeiden de calculaties vlot uit de computer. Of we hier bij het kruisje maar even wilden tekenen en ons paspoort wilden afgeven voor een fotokopietje. De man bleef wel wat lang weg.

Na een tijdje kwam hij met knikkende knieën en een erg rood hoofd bij ons terug en stotterde: “Sorry, señor, maar ik had geen flauw vermoeden dat u de 65-jarige leeftijd al bent gepasseerd. De Spaanse wet verbiedt ons namelijk een hypotheek te verstrekken aan personen die ouder zijn dan 65 jaar. Mijn chef suggereerde dat wij eventueel de hypotheek op naam van uw vrouw kunnen zetten, aangezien zij jonger is, maar dan toch niet langer dan vijf à zeven jaar. Dan moet het volledige bedrag zijn terugbetaald.”

Enige consternatie, maar hoe je het wendt of keert, een lineaire hy-

*potheek (andere soorten kenden ze daar niet) van slechts zo'n vijf jaar en nog wel alleen op naam van mijn vrouw, was de enige 'wet-
telijke' mogelijkheid. Pech gehad dus.*

Dan maar gewoon zonder hypotheek en even heel goed rekenen. Het huis in Holland zou toch worden verkocht, maar dan moest dat eerst en wat sneller. Zo gebeurde het. Uiteindelijk kwam alles op zijn pootjes terecht. Maar het enige fiscale voordeeltje, dat we in Spanje de hypotheekrente konden aftrekken, was ons niet beschoren.

Tot slot nog iets over onze Nederlandse Volvo, die wij uiteraard meenamen. Die moest een Spaans kenteken krijgen. Een vlotte gestor zou dat wel regelen als we een week na onze binnenkomst, als we de aanvraag voor een verblijfsvergunning (residencia) hadden ontvangen, maar even langskwamen.

De registratie in Mijas Costa liep vlot, maar ... de aanvraag voor de verblijfsvergunning bij de Policía Nacional in Torremolinos nam de tijd: het kostte circa tweeënhalve maand vooraleer wij die kaart (creditcardformaat) konden ophalen. De vertraging bleek in Madrid veroorzaakt te zijn.

De gestor nam alle papieren mee en een factuur van de Volvo en kwam 's avonds terug met een voorlopige kentekenplaat, die een maand geldig was. De definitieve kentekenplaten kwamen na drie weken met de juiste papieren. Een lokale garagist sleutelde onze nieuwe platen erop. De officiële papieren in het dashboardkastje en klaar was Kees. We zijn nu volwaardige ingezetenen en vanaf 1 januari 2000 zijn we belastingplichtig.

Zodra we alle verbouwingen achter de rug hebben en wij volledig zijn ingericht, schrijf ik weer.

De groeten aan Sylvia, ook van Han,

WK

*) In 2006 is er een nieuwe Zorgverzekeringswet gekomen, die het bekende particuliere verzekeringssysteem beëindigde en alle Nederlanders onderbracht in een basisverzekering. Dat gold tegelijkertijd voor alle gepensioneerden in Europa. Daarover later meer!

**) In 2013 werd er, mede door de crisis, met terugwerkende kracht tot 2012 een nieuw verhoogd belastingsysteem geïntroduceerd. Daarover later meer!

Zomaar een straatje in Pueblo.

Vakwerk, maar het duurt wel lang voordat men klaar is.